

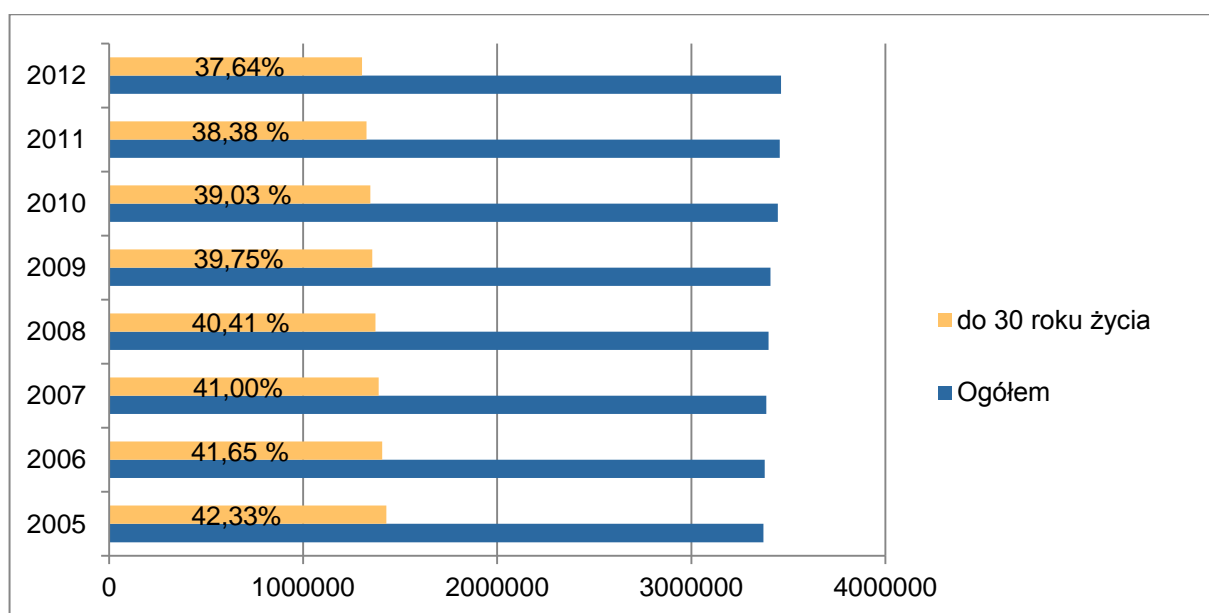
**Korelacja szkolnictwa i rynku pracy w Wielkopolsce
oraz losy absolwentów wielkopolskich szkół
ponadgimnazjalnych i wyższych**

Poznań, maj 2014 r.

Korelacja szkolnictwa i rynku pracy w Wielkopolsce oraz losy absolwentów wielkopolskich szkół ponadgimnazjalnych i wyższych

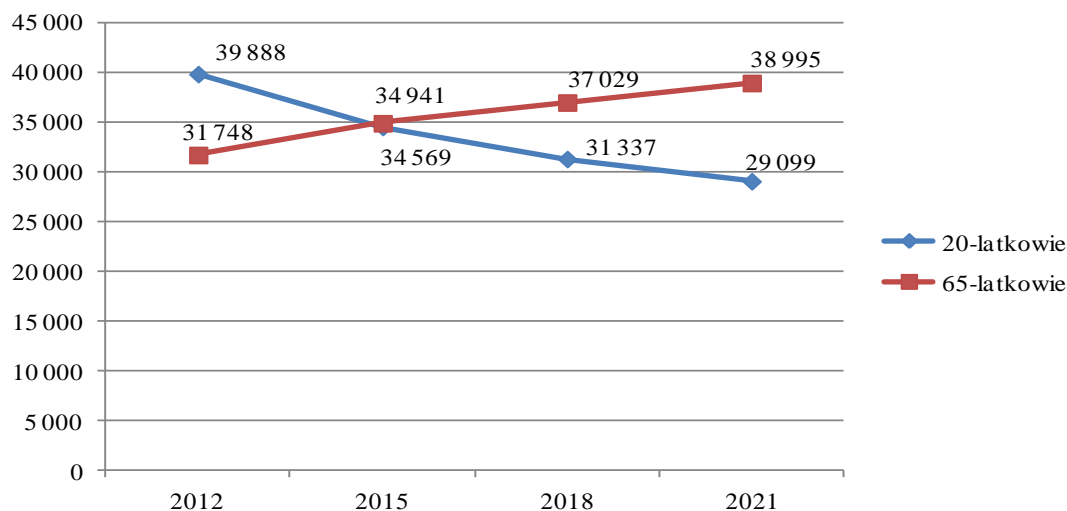
W ostatnich latach zarówno na poziomie kraju, jak i w regionach systematycznie spada liczba ludności do 30 roku życia w ogóle ludności. W ciągu ostatnich 10 lat udział osób do 30 roku życia w ogóle ludności spadł o prawie 6,5 punktów procentowych.

Liczba ludności ogółem i do 30 roku życia w latach 2005-2012 w Wielkopolsce

Znaczący wpływ zmian demograficznych w regionie na rynek pracy szczegółowo opisuje *Strategia Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2014 – 2020*. Z prognoz wynika, iż struktura ludności w województwie wielkopolskim w 2020 r. będzie miała charakter regresywny – we wszystkich subregionach występuje zjawisko starzejącego się społeczeństwa. W latach 2011-2020 wystąpi spadek salda wchodzących na rynek pracy i odchodzących na emeryturę – więcej osób będzie odchodzić niż wchodzić na rynek pracy. W 2011 r. saldo wyniosło 1 822 osób (0,9‰ w stosunku do aktywnych zawodowo), a w 2020 r. saldo wyniesie -8 624 osób (-5,8‰ w stosunku do aktywnych zawodowo). Oznacza to, że zapotrzebowanie popytu na pracę będzie zaspokajane głównie przez pracowników starszych. Zwiększenie liczby osób powyżej 60 roku życia, które zgodnie z najnowszymi regulacjami odnośnie wieku emerytalnego, pozostaną dłużej aktywne zawodowo, wpłynie na coraz większą potrzebę doszkalania pracowników, ponieważ ich kwalifikacje mogą w coraz mniejszym stopniu odpowiadać potrzebom rynku pracy.

Prognoza ludności w wieku 20 i 65 lat w okresie od 2012 do 2021 r. w województwie wielkopolskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Prognoza demograficzna według płci i wykształcenia* na zlecenie WUP w Poznaniu, Poznań 2012.

W okresie 2014-2020 wykształcenie wyższe będzie posiadać więcej kobiet niż mężczyzn. Liczba osób z wykształceniem średnim, będzie utrzymywała się na względnie stałym poziomie. Zainteresowanie społeczeństwa uzyskaniem wykształcenia wyższego będzie także utrzymywało się na względnie stałym poziomie.

Analiza sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych rocznika 2012/2013

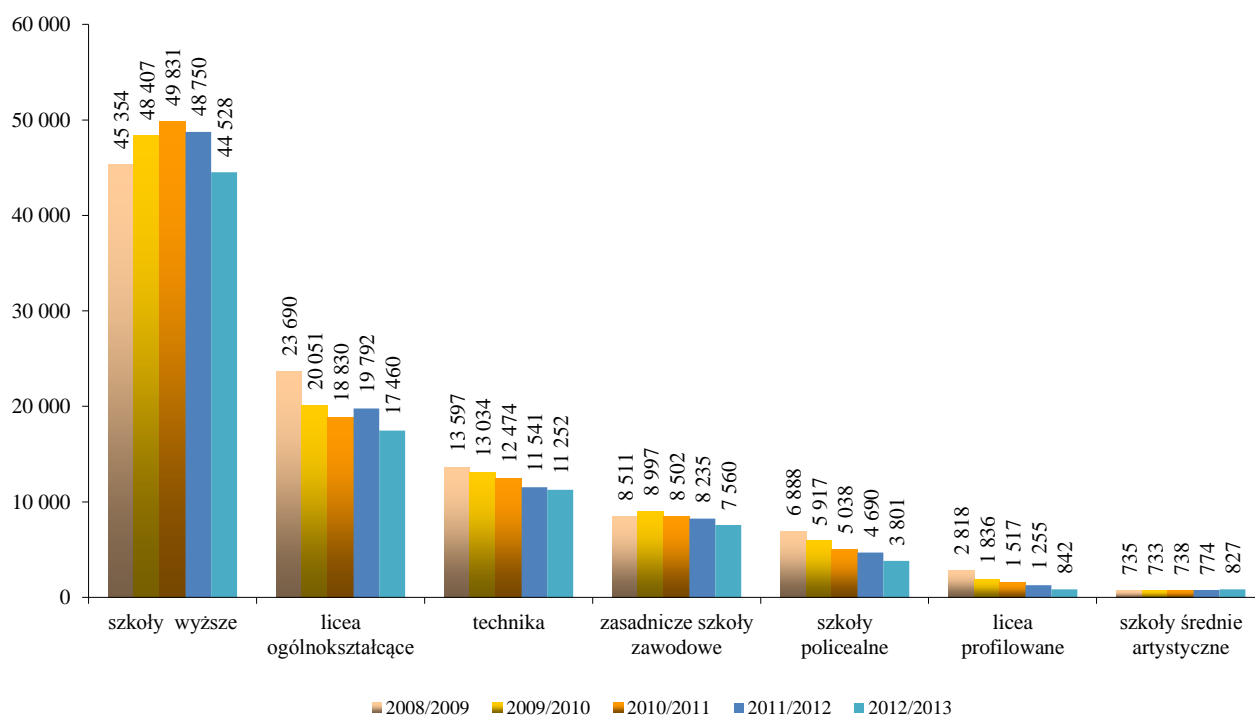
W 2013 roku wszystkie typy szkół ponadgimnazjalnych, w Wielkopolsce, tj. zasadnicze szkoły zawodowe, technika, szkoły średnie artystyczne, licea ogólnokształcące, licea profilowane, szkoły policealne i szkoły wyższe, ukończyło **86 270 absolwentów**. Jest to kolejny rok, w którym notuje się, efektem niżu demograficznego, spadek liczby absolwentów opuszczających szkoły w województwie wielkopolskim. W stosunku do poprzedniego rocznika liczba ta zmniejszyła się o 9,2% (z 95 037 osób).¹

Podobnie jak w latach poprzednich **najwięcej osób ukończyło szkoły wyższe (51,6% wszystkich absolwentów)** natomiast **na poziomie szkolnictwa średniego i zawodowego przewagę stanowią absolwenci liceów ogólnokształcących (20,2% ogółu absolwentów)**. Naukę w tych szkołach, wybiera ponad dwukrotnie większa liczba osób, niż zasadnicze

¹ Raport dotyczący sytuacji na rynku pracy absolwentów rocznika 2012/2013 jest obecnie w opracowaniu. Wszystkie raporty przygotowane przez WUP w Poznaniu, dotyczące sytuacji absolwentów poprzednich roczników, dostępne są na stronie internetowej Urzędu www.wup.poznan.pl, w zakładce „Działania Rynku Pracy/ Opracowania i analizy”.

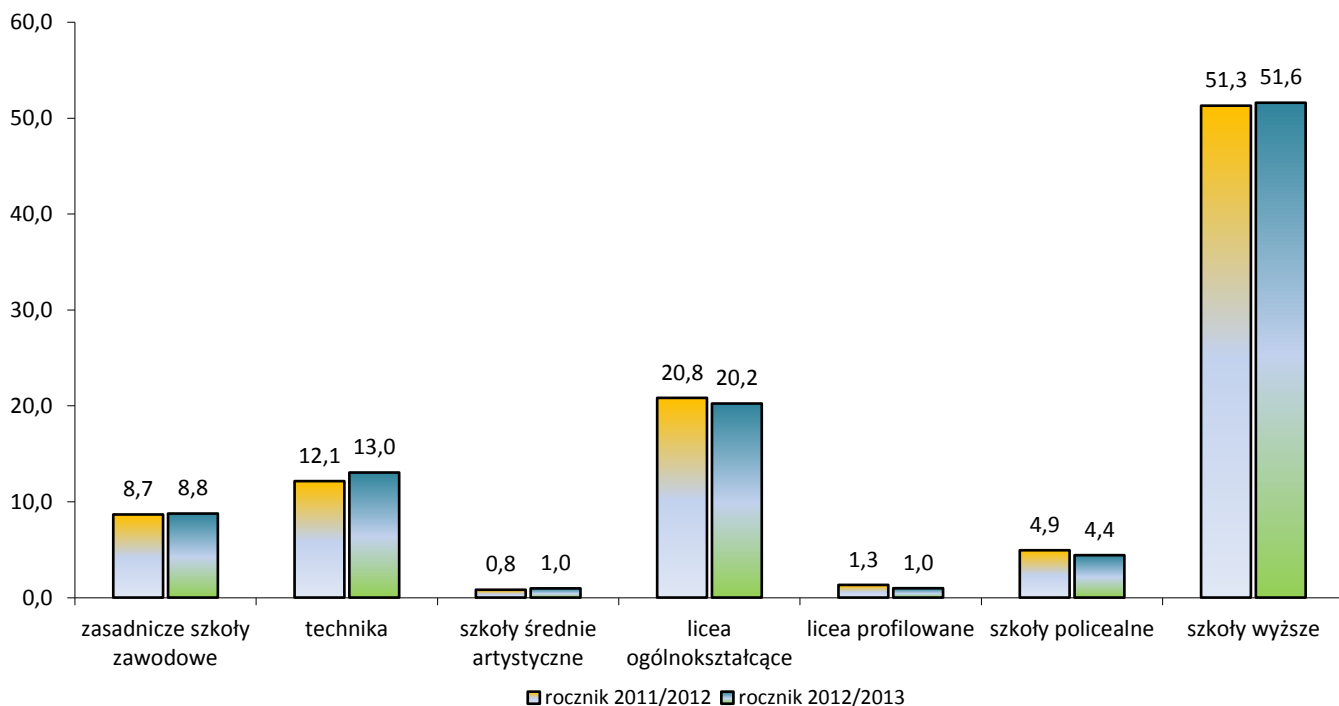
szkoły zawodowe. Sytuacja ta potwierdza wieloletnią tendencję dominacji kształcenia ogólnego nad zawodowym.

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych w Wielkopolsce, w latach 2009-2013 (według stanu na koniec października danego roku)

Źródło: opracowanie własne WUP, na podstawie danych pozyskanych z MEN i szkół wyższych woj. wlkp.

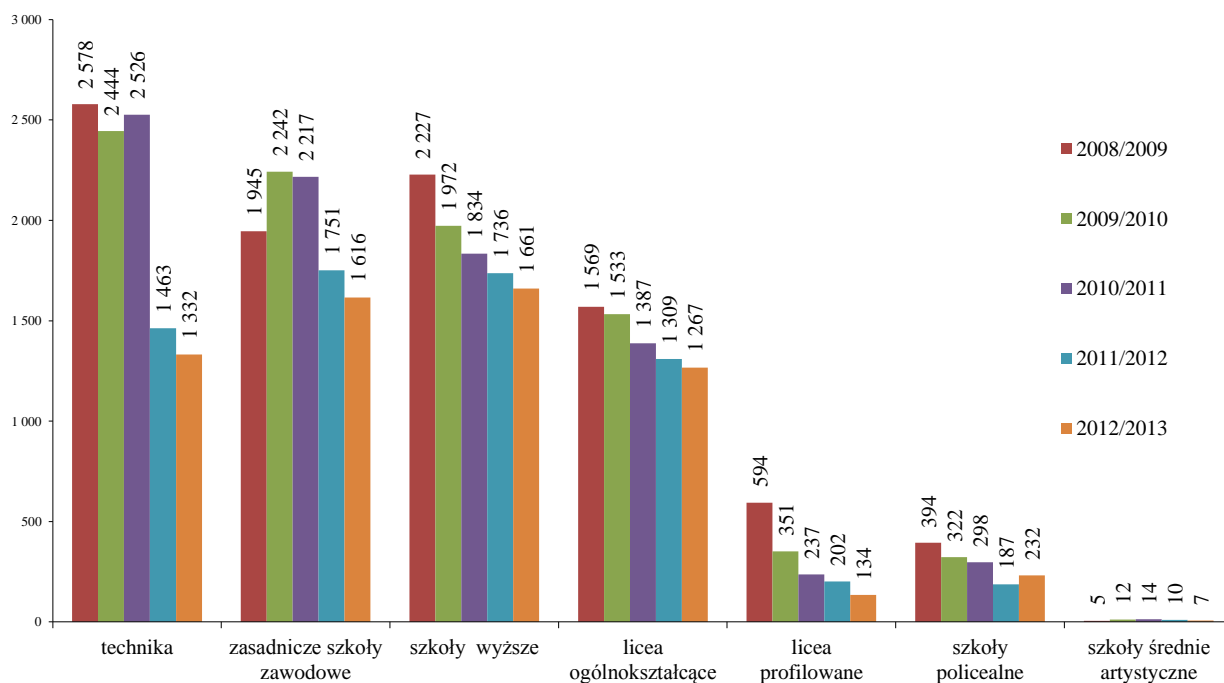
Udział procentowy absolwentów wg typów szkół w całej populacji absolwentów w danym roczniku, tj. 2011/2012 i 2012/2013

Źródło: opracowanie własne WUP, na podstawie danych pozyskanych z MEN i szkół wyższych woj. wlkp.

Oferta edukacyjna szkół ponadgimnazjalnych niezmiennie od kilku lat nie jest adekwatna do potrzeb kadrowych pracodawców. Młodzi ludzie podejmując naukę na kierunkach, które nie odpowiadają na popyt występujący na rynku pracy, trafiają do rejestrów urzędów pracy. Bez zatrudnienia, według stanu na 31 października 2013 roku, pozostawało 6 249 absolwentów rocznika 2012/2013, w tym 3 854 kobiety. Liczba bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych tego rocznika zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego o 409 osób. **Problem bezrobocia w największym stopniu dotyczy absolwentów szkół zasadniczych zawodowych**, wśród których odsetek osób bez zatrudnienia do ogółu absolwentów zasadniczych szkół zawodowych wyniósł 21,4% (1 616 osób). Natomiast w odniesieniu do ogółu zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów, wysokie wartości liczbowe w zakresie bezrobocia notuje się także wśród absolwentów szkół wyższych i techników. Dzieje się tak, pomimo, występującego na rynku pracy deficytu na osoby wykształcone w konkretnych zawodach.

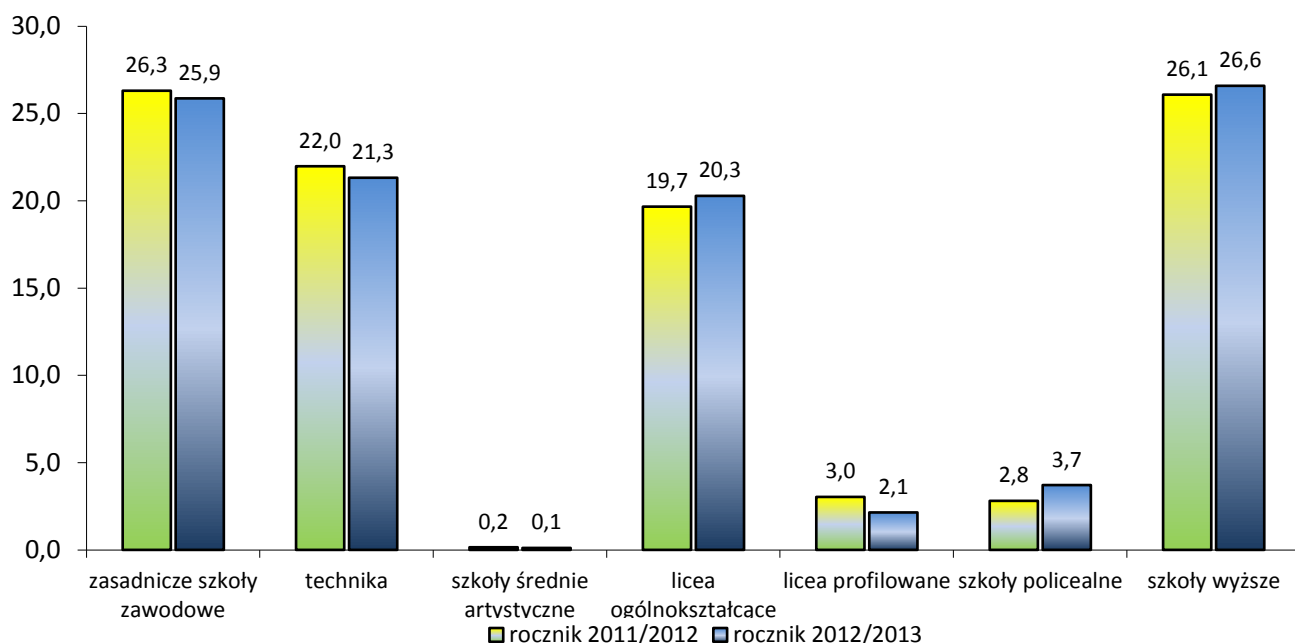
Bezrobotni absolwenci szkół ponadgimnazjalnych i wyższych w Wielkopolsce, w latach 2009-2013 (według stanu na koniec października danego roku)²

Źródło: opracowanie własne WUP, na podstawie danych pozyskanych z PUP woj. wlkp.

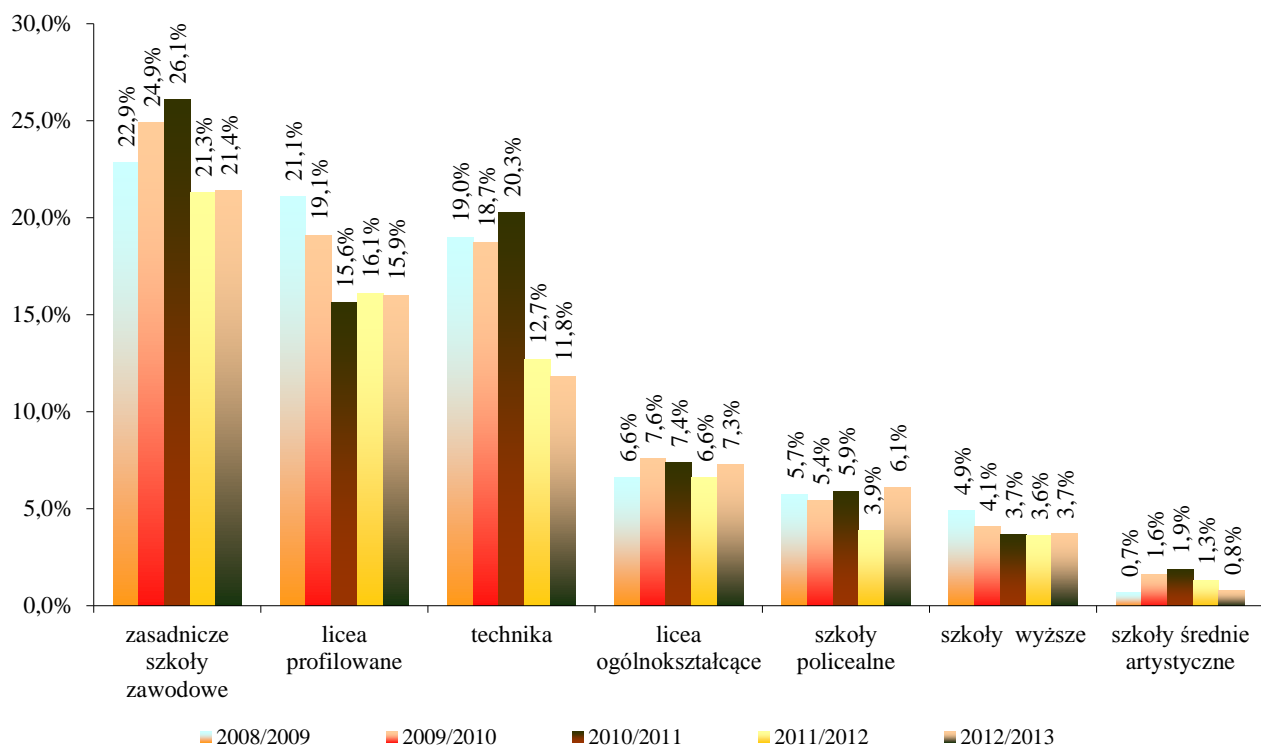
² Dane uwzględniają tylko osoby, które ukończyły szkoły ponadgimnazjalne i wyższe na obszarze Wielkopolski i zarejestrowały się (ze względu na miejsce zameldowania/zamieszkania) w PUP województwa wielkopolskiego.

Udział procentowy bezrobotnych absolwentów wg typów szkół w całej populacji bezrobotnych absolwentów według stanu na 31 października 2012 i 2013 roku

Źródło: opracowanie własne WUP, na podstawie danych pozyskanych z PUP woj. wlkp.

Udział procentowy bezrobotnych absolwentów w ogóle absolwentów kończących dany typ szkoły

Źródło: opracowanie własne WUP, na podstawie danych pozyskanych z MEN i szkół wyższych woj. wlkp. oraz PUP woj. wlkp.

Zasadnicze szkoły zawodowe i technika najwięcej osób kończy w takich zawodach, jak:

- **sprzedawca,**
- **kucharz małej gastronomii,**
- **mechanik pojazdów samochodowych,**
- **fryzjer,**
- **technik ekonomista,**
- **technik informatyk**
- **technik mechanik.**

Niezmiernie wysokie liczby absolwentów w tych zawodach przekładają się na wysokie liczby bezrobotnych absolwentów (szczegółowe dane na wykresach na str. 6 i 7).

Mniejsze bezrobocie dotyczy między innymi absolwentów w zawodach:

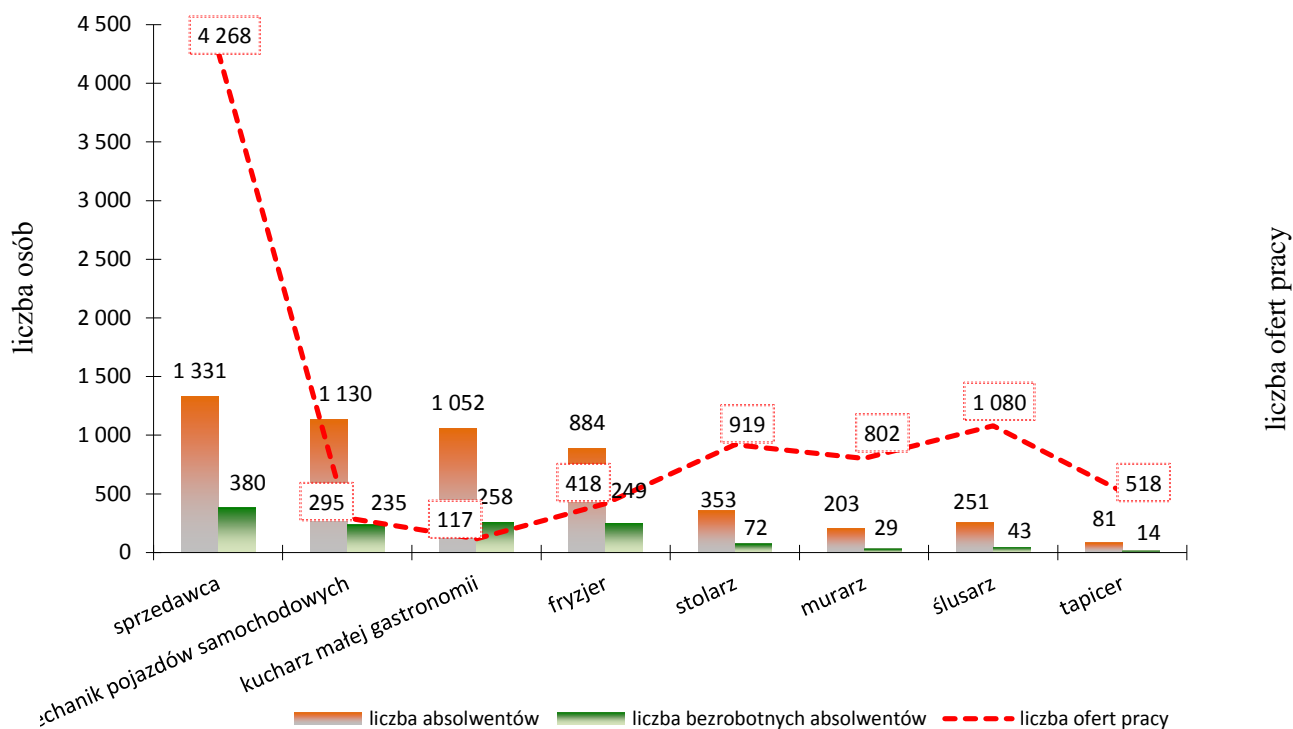
- **rzemieślniczych (m.in. murarz, tapicer, ślusarz),**
- **z branży logistycznej,**
- **związanych z elektroniką i techniką (technik elektronik, technik mechatronik),**
- **technik pożarnictwa, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik rachunkowości,**
- **okołomedycznych (asystentka stomatologiczna, higienistka stomatologiczna, technik dentystyczny).**

• Poniżej przedstawiono wykresy dotyczące zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych, uwzględniające dane na temat wybranych zawodów, w jakich kształcą się w tych szkołach, w tym: liczby absolwentów w roku szkolnym 2012/2013, liczby bezrobotnych absolwentów rocznika 2012/2013 zarejestrowanych w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy według stanu na 31 października 2013 roku, ofert pracy zgłoszonych do PUP dla danego zawodu, w całym 2013 roku³.

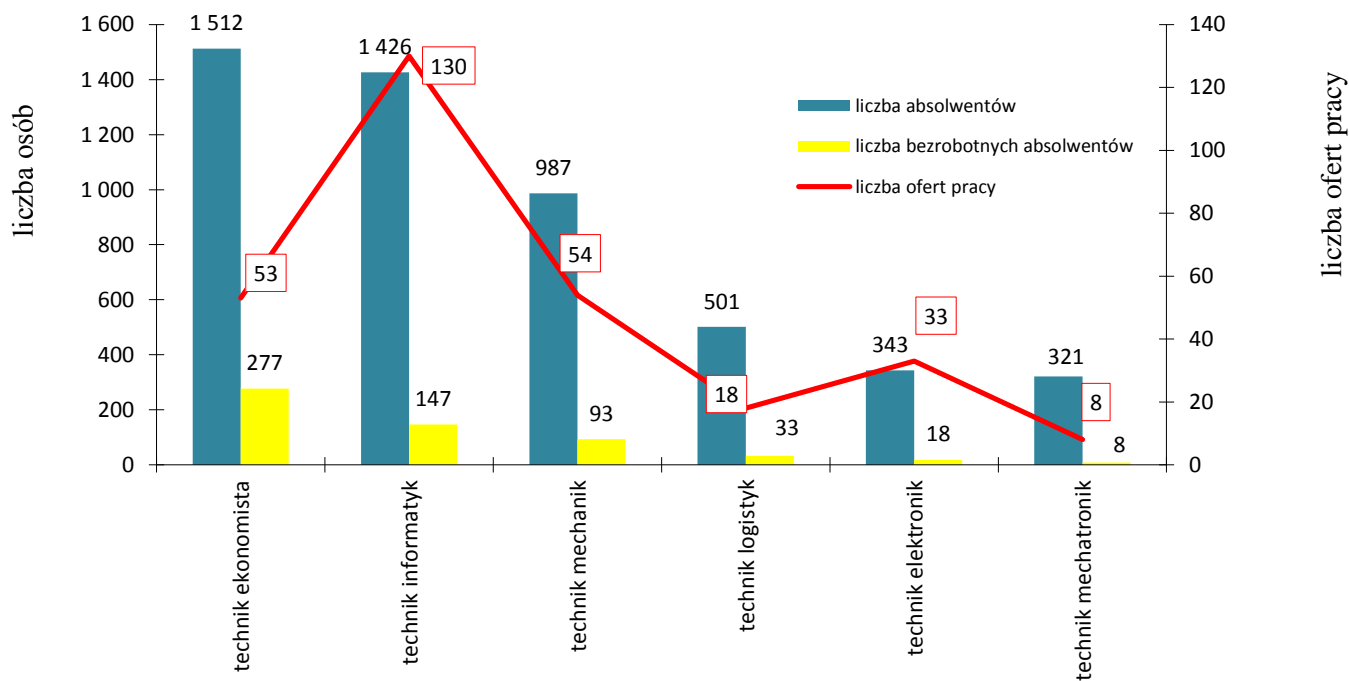
³ Dane obejmują zarówno oferty pracy subsydiowane, jak i niesubsydiowane. Są to oferty skierowane do wszystkich osób bezrobotnych posiadających dany zawód, zarejestrowanych w urzędach. Statystyki dotyczące bezrobocia nie uwzględniają danych dotyczących liczby ofert pracy, w podziale na zawody, przeznaczonych dla osób posiadających status absolwenta, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

Zasadnicze szkoły zawodowe – dane nt. wybranych zawodów (rok szkolny 2012/2013)

Źródło: opracowanie własne WUP, na podstawie danych pozyskanych z MEN i PUP woj. wlkp.

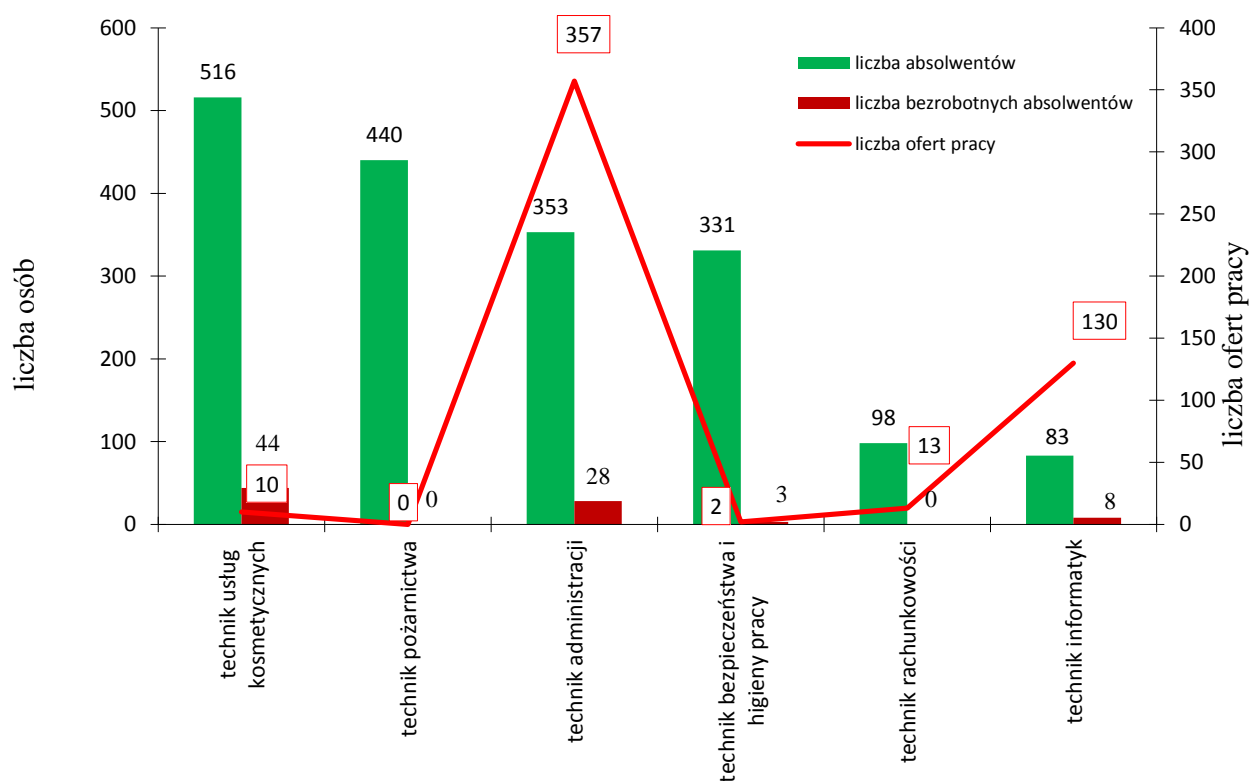
Technika – dane nt. wybranych zawodów (rok szkolny 2012/2013)

Źródło: opracowanie własne WUP, na podstawie danych pozyskanych z MEN i PUP woj. wlkp.

Szkoły policealne – dane nt. wybranych zawodów (rok szkolny 2012/2013)

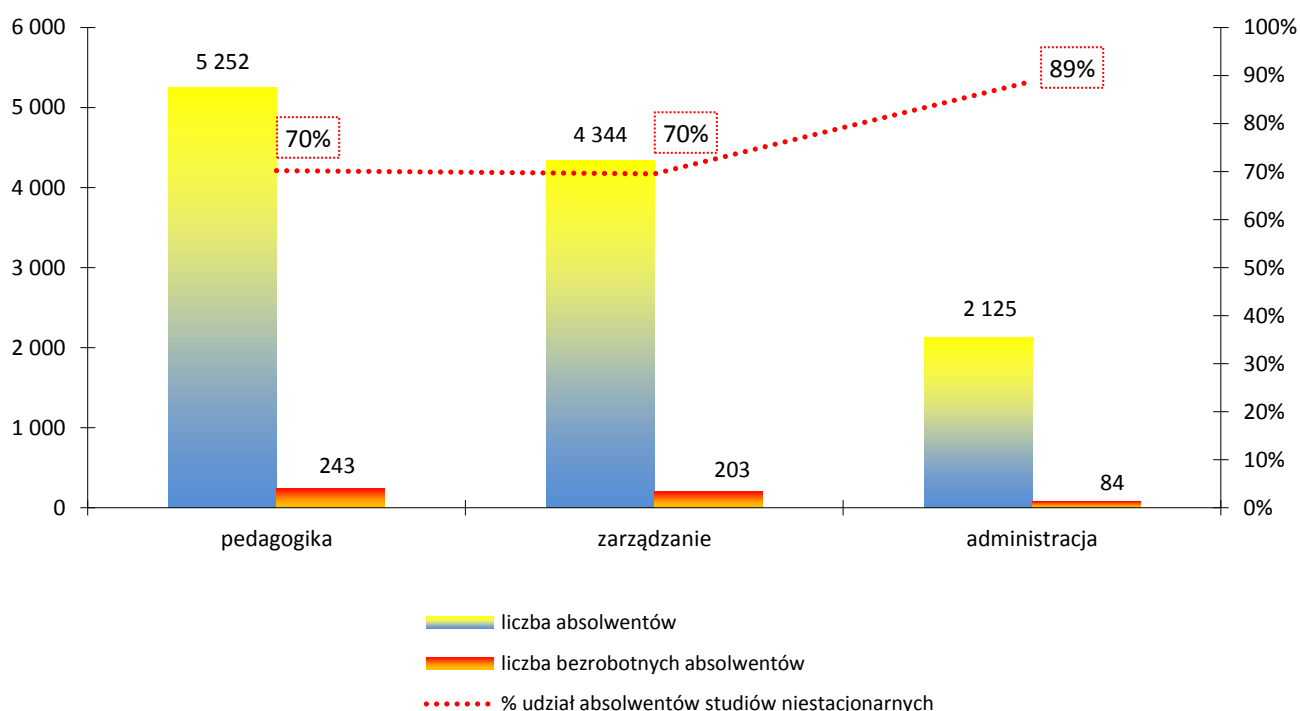
Źródło: opracowanie własne WUP, na podstawie danych pozyskanych z MEN i PUP woj. wlkp.

W roku akademickim 2012/2013, podobnie jak w latach poprzednich, **najwięcej osób ukończyło studia na kierunkach: pedagogika, zarządzanie oraz administracja.** Kierunkami generującymi dużą liczbę absolwentów, były także **finanse i rachunkowość, filologia oraz turystyka i rekreacja.** Tym samym wieloletnia analiza prowadzona przez WUP w Poznaniu pokazuje, że lista kierunków, w jakich w wielkopolskich szkołach wyższych kształcą się najwięcej osób, pozostaje niezmienna. Sytuacja taka wynika przede wszystkim z faktu, że większość uczelni wyższych, głównie niepublicznych, posiada w swojej ofercie dydaktycznej kierunki studiów, tzw. humanistyczne, które mimo, że generują znaczne bezrobocie wśród absolwentów szkół wyższych, są chętnie prowadzone przez uczelnie ponieważ nie wymagają dużych nakładów finansowych. W dalszym ciągu natomiast **popyt jaki generuje gospodarka, dotyczy specjalistów z dziedzin związanych z nowoczesnymi technologiami informatycznymi i produkcyjnymi, z dziedzin technicznych, matematycznych, czy przyrodniczych.**

Największy odsetek bezrobotnych ostatniego rocznika w stosunku do ogółu absolwentów, odnotowano na takich kierunkach jak ochrona dóbr kultury (36 absolwentów, 7 bezrobotnych, tj. 19,4%), praca socjalna (173 absolwentów, 23 bezrobotnych, tj. 13,3%), zootechnika (137 absolwentów, 14 bezrobotnych, tj. 10,2%) czy ekonomia (1 184 absolwentów, 107 bezrobotnych, tj. 9,0%).

Jednocześnie w rejestrach powiatowych urzędów pracy, według stanu na koniec października 2013 roku, nie odnotowano absolwentów takich kierunków jak: akustyka (75 absolwentów), biofizyka (106 absolwentów), bezpieczeństwo wewnętrzne (123 absolwentów), farmacja (149 absolwentów), instrumentalistyka (180 absolwentów), lekarsko-dentystyczny (83 absolwentów) oraz niewielki odsetek na takich kierunkach, jak: lekarski, informatyka i ekonometria, zdrowie publiczne, międzynarodowe stosunki gospodarcze, pielęgniarstwo czy grafika.

Szkoły wyższe – dane nt. wybranych kierunków studiów (rok akademicki 2012/2013)

Źródło: opracowanie własne WUP, na podstawie danych pozyskanych ze szkół wyższych woj. wlkp. i PUP woj. wlkp.

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim⁴

Jak wynika z rozkładu danych statystycznych zawody deficytowe w 2013 r. kształtowały się w sposób następujący: największa różnica pomiędzy średnią liczbą zgłaszanych ofert, a średnią liczbą osób bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, wystąpiła w przypadku zawodu **robotnik gospodarczy**. Średnio miesięcznie zgłoszono do urzędów pracy 349 ofert, natomiast w tym czasie rejestrowało się średnio miesięcznie 207 osób. Następnym zawodem w województwie, w którym występuje niedobór bezrobotnych w stosunku do zgłaszanych ofert pracy jest **kierowca samochodu ciężarowego**. Miesięcznie, na średnio 144 zgłoszone oferty przypadło 70 osób. Znaczący deficyt występuje w zawodzie **przedstawiciel handlowy, technik prac biurowych, doradca klienta, pracownik ochrony fizycznej bez licencji, opiekun osoby starszej, telemarketer, pomocniczy robotnik przy hodowli zwierząt, kierowca ciągnika siodłowego, spawacz metodą MAG**.

Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej w 2013 r. ⁵

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba ofert pracy	Liczba bezrobotnych według stanu w końcu grudnia 2013r.
1	2	3	4	5	6	7	8
1	"515303"	Robotnik gospodarczy	-141,9	348,8	206,9	4 186	2 052
2	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	-73,8	144,0	70,3	1 728	494
3	"332203"	Przedstawiciel handlowy	-49,2	94,6	45,4	1 135	317
4	"411004"	Technik prac biurowych	-48,0	173,6	125,6	2 083	1 164
5	"524902"	Doradca klienta	-41,9	63,9	22,0	767	136
6	"541307"	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	-39,8	60,5	20,7	726	143
7	"341202"	Opiekun osoby starszej	-37,3	43,4	6,1	521	48
8	"524404"	Telemarketer	-31,6	72,1	40,5	865	245
9	"921201"	Pomocniczy robotnik przy hodowli zwierząt	-30,4	36,0	5,6	432	51
10	"833202"	Kierowca ciągnika siodłowego	-29,6	32,2	2,6	386	17
11	"721204"	Spawacz metodą MAG	-26,4	31,8	5,4	382	23
12	"921301"	Pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	-22,0	23,6	1,6	283	18

⁴ Raport *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Wielkopolsce 2013 rok* dostępny jest na stronie internetowej Urzędu www.wup.poznan.pl, w zakładce „Działania Rynku Pracy/ Opracowania i analizy”.

⁵ Tabela uwzględnia pierwszych 20 zawodów o największym deficycie.

13	"332101"	Agent ubezpieczeniowy	-21,5	26,1	4,6	313	35
14	"821202"	Monter elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego	-21,0	23,2	2,2	278	18
15	"721205"	Spawacz metodą MIG	-20,5	23,0	2,5	276	16
16	"711601"	Brukarz	-19,8	39,3	19,4	471	156
17	"816026"	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	-18,7	20,9	2,25	251	18
18	"541308"	Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	-16	17,3	1,3	208	9
19	"911207"	Sprzątaczką biurową	-14,7	100,8	86,2	1210	1111
20	"333105"	Spedytor	-14,1	17,5	3,4	210	23

Zawody, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa od liczby ofert pracy to zawody nadwyżkowe. Największa dysproporcja pomiędzy wymienionymi zmiennymi występuje w kategorii „bez zawodu”. Średnio miesięcznie rejestrowały się 3 393 osoby bezrobotne nie posiadające kwalifikacji do wykonywania zawodu. Osoby z tej grupy miały w badanym roku do wykorzystania zaledwie średnio w miesiącu 52 oferty pracy.

Do zawodów nadwyżkowych należą w szczególności:

- sprzedawca (więcej zarejestrowanych o 1 093 osób od przyjętych ofert),
- technik ekonomista (średnia miesięczna nadwyżka 385),
- ślusarz (średnia miesięczna nadwyżka 321),
- krawiec (średnia miesięczna nadwyżka 236),
- mechanik pojazdów samochodowych (średnia miesięczna nadwyżka 216),
- murarz (średnia miesięczna nadwyżka 215).

Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej w 2013 r. ⁶

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba ofert pracy	Liczba bezrobotnych według stanu w końcu grudnia 2013r.
	1	2	3	4	5	6	7
1	"000000"	Bez zawodu	3 341,2	51,7	3 392,8	620	25 464
2	"522301"	Sprzedawca	1 092,7	355,7	1 448,3	4 268	13 925
3	"331403"	Technik ekonomista	385,1	4,4	389,5	53	3 311
4	"722204"	Ślusarz	321,4	66,8	388,3	802	3 242
5	"753105"	Krawiec	236,4	33,1	269,5	397	2 850
6	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych	216,4	31,6	248,0	379	1 727

⁶ Tabela uwzględnia pierwszych 20 zawodów o największej nadwyżce.

7	"711202"	Murarz	215,3	90,0	305,3	1 080	2 489
8	"512001"	Kucharz	212,4	59,9	272,3	719	2 632
9	"512002"	Kucharz małej gastronomii	201,4	9,8	211,2	117	1 750
10	"514101"	Fryzjer	190,9	34,8	225,8	418	1 836
11	"311504"	Technik mechanik	179,4	4,5	183,9	54	1 423
12	"752205"	Stolarz	168,7	76,6	245,3	919	1 621
13	"322002"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	145,5	0,2	145,7	2	1 174
14	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	141,9	17,9	159,8	215	1 308
15	"314207"	Technik rolnik	138,5	0,8	139,3	9	1 292
16	"713101"	Malarz - tapeciarsz	135,5	11,7	147,2	140	1 080
17	"751201"	Cukiernik	134,0	11,8	145,8	142	1 339
18	"235107"	Pedagog	124,2	2,3	126,4	27	915
19	"263102"	Ekonomista	123,8	3,5	127,3	42	1 042
20	"522305"	Technik handlowiec	123,8	22,8	146,6	274	1 214

Jak pokazuje powyższa analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych, oferty pracy jakimi dysponują wielkopolskie urzędy pracy nie są w pełni skorelowane z grupami zawodowymi, jakie reprezentują osoby bezrobotne zarejestrowane w urzędach pracy. W 2013 roku pracodawcy skierowali do powiatowych urzędów pracy łącznie 70 277 ofert pracy, w tym dla absolwentów skierowane zostały 694 oferty pracy. Pomimo tego liczba bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (według stanu na 31 października 2013 roku) wyniosła 6 249 osób.

Poprawa obecnej sytuacji absolwentów wymaga zacieśnienia bieżącej współpracy instytucji rynku pracy, szkół i pracodawców. Jednak jak wynika z badania przeprowadzonego przez Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy (*Oczekiwania kadrowe gospodarki i formy stymulowania zatrudnienia w Wielkopolsce*), współpraca ta nadal nie jest satysfakcjonująca. Badanie pokazuje, że z usług powiatowego urzędu pracy badani pracodawcy korzystają tylko czasem, natomiast co czwarty pracodawca nigdy nie współpracował z publicznymi służbami zatrudnienia. Jednocześnie relatywnie niewielki odsetek przedsiębiorstw utrzymuje relacje ze szkołami i uczelniami wyższymi (raport z badania *Znaczenie sektora MŚP dla rozwoju Wielkopolski*).

Każdego roku wsparcie dla młodych do 30 roku życia realizowane jest ze środków Funduszu Pracy. Dostrzegając trudną sytuację osób młodych na rynku pracy Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w 2013 roku czterokrotnie ogłosiło nabór na finansowanie programów aktywizacyjnych skierowanych dla tej grupy bezrobotnych. Powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego dodatkowo pozyskały łącznie na ten cel kwotę nieco ponad 8,8 mln zł. Młode osoby bezrobotne najczęściej aktywizowane były w ramach staży

pozwalających zdobyć im oczekiwane przez pracodawców doświadczenie zawodowe oraz szkoleń, aby uzyskać dodatkowe kwalifikacje. Formy te pomagają także pracodawcy w pozyskaniu osoby z odpowiednimi kwalifikacjami i umiejętnościami. Młodzi ludzie chętnie korzystają również ze wsparcia na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Ponadto samorzady powiatowe z Wielkopolski pozyskały w roku ubiegłym dla tej grupy wiekowej w ramach programów specjalnych kwotę w wysokości blisko miliona złotych. Realizując te projekty urzędy pracy aktywizowały osoby bezrobotne w ramach form wskazanych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w połączeniu ze specyficznymi elementami wspierającymi zatrudnienie, tj. wsparcie menadżerskie, porady psychologa pracy, starter - zakup literatury fachowej.

Oprócz wsparcia ze środków Funduszu Pracy, w województwie wielkopolskim od 2007 roku realizowane są działania finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Działania te w szczególności są skierowane do osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym na osoby młode, poprzez realizację projektów, w których kryterium strategiczne stanowi grupa docelowa w tym przedziale wiekowym. Od początku wdrażania tej perspektywy finansowania w ramach priorytetu VI wsparciem objęto blisko 28 tys. osób w wieku 15-24 lata, które zakończyły udział w projekcie.

W związku z nową perspektywą finansową 2014-2020 opracowano regionalny program operacyjny Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020 (WRPO 2014+), w ramach którego podejmowane będą działania skierowane do osób młodych w ramach osi priorytetowej 6. Rynek pracy, osi priorytetowej 7. Wyłączenie społeczne oraz osi priorytetowej 8. Edukacja.

Odpowiedzią na coraz wyższy poziom bezrobocia ludzi młodych w Europie są także podjęte przez Komisję Europejską działania mające na celu wspieranie tej grupy w podejmowaniu zatrudnienia. Polska, podobnie jak inne kraje Unii Europejskiej, od 1 stycznia 2014 r. ma obowiązek realizować działania wynikające z *Gwarancji dla młodzieży* - postulatu Rady UE skierowanego do państw członkowskich. Zalecenia Rady obejmują zapewnienie młodym ludziom w wieku do 25 lat - którzy nie mają zatrudnienia, ani nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu (NEET) - dobrej jakości oferty zatrudnienia, dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu lub stażu w ciągu 4 miesięcy od zakończenia kształcenia formalnego lub utraty pracy. Środki na realizację w urzędach pracy *Gwarancji dla młodzieży* przewidziane zostały w Funduszu Pracy przekazywanym algorytmem na aktywizację zawodową oraz w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) - działania na rzecz osób do 25 roku życia zostały wpisane w oś priorytetową I. Ponadto część środków EFS w ramach PO WER będzie

przeznaczona na konkursy regionalne organizowane przez wojewódzkie urzędy pracy, w ramach których aktywizowane będą osoby do 25 roku życia.

Podsumowanie

- Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu od kilkunastu lat dokonuje analizy sytuacji osób opuszczających wielkopolskie szkoły ponadgimnazjalne. Wskazywanie barier w harmonizowaniu kształcenia z potrzebami pracodawców staje się podstawowym celem publicznych służb zatrudnienia. Raport z tej analizy, wpisujący się w ideę działań dążących do poprawy sytuacji na regionalnym rynku, trafia do organów prowadzących placówki oświatowe, samorządów powiatowych oraz instytucji rynku pracy i edukacji w Wielkopolsce.
- Oferta edukacyjna szkół ponadgimnazjalnych, niezmiennie od kilku lat nie jest skorelowana z potrzebami kadrowymi pracodawców. Pomimo dostrzeżonego problemu i podejmowanych wielu działań w obszarze rynek pracy-edukacja, znaczna liczba młodych ludzi nadal podejmuje naukę na kierunkach, które nie odpowiadają na popyt występujący na rynku pracy.
- Dlatego tak ważna, już we wczesnych etapach edukacji, w procesie przygotowania młodych osób do wejścia na rynek pracy, jest rola doradztwa zawodowego, które pomóc ma im w dokonaniu właściwego wyboru kierunku kształcenia, wpływając tym samym na ich dalsze losy zawodowe.
- Od 1 września 2012 roku⁷ polskie szkolnictwo zawodowe podlega modernizacji, która przyczynić ma się między innymi do odwrócenia niekorzystnej tendencji, jaką jest zdominowanie kształcenia zawodowego przez ogólne. Zgodnie z wprowadzoną reformą, wybierając zasadniczą szkołę zawodową uczniowie mogą spodziewać się większej liczby godzin zajęć praktycznych, które służyć mają przede wszystkim nabywaniu kompetencji zawodowych potrzebnych w wybranym zawodzie. Jest to element niezbędny w kształceniu wyspecjalizowanej kadry.
- Konieczne jest podjęcie działań wpływających na poprawę wizerunku kształcenia zawodowego i jakości oferty szkół oraz w dalszym ciągu popularyzowanie zawodów rzemieślniczych. Łączyć to należy z kształceniem ustawicznym i stałym nabywaniem nowych kompetencji. Młodzi ludzie już zaczynają dostrzegać zalety wynikające z posiadania konkretnego zawodu, aby jednak mogli oni w pełni czerpać korzyści z wykształcenia zawodowego, niezbędne jest przeprofilowanie kierunków kształcenia do kreowanego przez gospodarkę popytu. Jako, że nie jest to proces łatwy, na efekty korelacji w obszarze edukacja-rynek pracy trzeba będzie poczekać.

---

⁷ Ministerstwo Edukacji Narodowej w trosce o jak najwyższą jakość kształcenia przygotowało modernizację systemu kształcenia zawodowego i ustawicznego, wynikającą z wejścia w życie z dniem 1 września 2012 r. ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011 Nr 205, poz. 1206).

- Odpowiedź na problem zapotrzebowania na specjalistów z dziedzin technicznych stanowi realizowany w Wielkopolsce od 2008 roku „Kierunki zamawiane”. W województwie wielkopolskim 8 uczelni wyższych realizuje projekty w ramach tego programu, który ma stymulować uczelnie do tworzenia dodatkowych miejsc na kierunkach technicznych, związanych z nowoczesnymi, innowacyjnymi technologiami oraz zachęcać przyszłych studentów do wyboru tych kierunków. Realizacja programu pozwala stopniowo odwracać niekorzystną tendencję, jaką jest duże zainteresowanie wśród młodych ludzi kierunkami humanistycznymi, generującymi znaczną liczbę absolwentów i bezrobotnych. Jednak, aby realizacja kierunków zamawianych była efektywna, niezbędne jest ich dostosowanie do dynamicznie zmieniającej się sytuacji i potrzeb rynku pracy. Ponadto szczególną uwagę należy poświęcić przygotowaniu absolwentów do funkcjonowania na rynku pracy i nabyciu przez nich w trakcie studiów kompetencji, których brak rodzi problemy w ich dalszych losach zawodowych. Jednocześnie szkolnictwo wyższe, w związku z niżem demograficznym, musi zmierzyć się z problemem coraz mniejszej liczby studentów. Prowadzi to do większej konkurencji między uczelniami, która może w konsekwencji przyczynić się do poprawy oferty edukacyjnej i podwyższenia poziomu kształcenia.
- W procesie dostosowywania kształcenia akademickiego do potrzeb rynku pracy, w 2011 roku uchwalono nowelizację ustawy o szkolnictwie wyższym, która wprowadziła obowiązek monitorowania przez uczelnie wyższe zawodowych losów swoich absolwentów. Dotychczasowa praktyka pokazała jednak, iż brakuje ujednoczonej metodologii pozyskiwania danych w tym zakresie, powodując, że dane te nie są w pełni rzetelne i reprezentatywne. Odpowiadając na tę potrzebę Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego będzie prowadził ogólnopolski system monitorowania karier zawodowych absolwentów. Proponowane zmiany, które są obecnie poddawane konsultacjom na etapie prac sejmowych, zakładają połączenie danych pochodzących z istniejącego już Systemu Informacji o Szkolnictwie Wyższym z danymi kont płatników składek ZUS, co umożliwi szczegółową analizę wpływu ukończonych studiów na powodzenie na rynku pracy.
- Dostrzeżenie wagi problemu wysokiego bezrobocia wśród osób młodych wyraża się przez ujęcie w unijnych i krajowych dokumentach strategicznych ludzi młodych, jako ważnego beneficjenta programowanych działań. Postawiono sobie za cel taką zmianę polityki wobec tej grupy, aby nie dopuścić do utraty ich potencjału, co ma zapewnić wsparcie relacji edukacji z rynkiem pracy. Obowiązująca Strategia Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020 uwzględnia działania na rzecz osób młodych, które będą realizowane w ramach określonych priorytetów, w tym poprzez

realizację m.in. działania *Trwała aktywizacja ludzi młodych poszukujących zatrudnienia* oraz *Dopasowanie systemów kształcenia do potrzeb rynku pracy*.

- Zapisy znowelizowanej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stanowią poszerzenie proponowanego katalogu wsparcia dla osób młodych i obejmują rozszerzenie wieku osób młodych do 30 roku życia (dotychczas 25 r.ż.), refundację pracodawcy kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenia społeczne należne od pracodawcy za skierowanych do pracy bezrobotnych do 30 roku życia, którzy podejmują zatrudnienie po raz pierwszy w życiu oraz bony szkoleniowe, stażowe, zatrudnieniowe i na zasiedlenie.
- Niezwykle istotnym czynnikiem w zmianie sytuacji osób młodych na rynku pracy są zmiany legislacyjne, ułatwiające prowadzenie firm, obniżające koszty zatrudnienia, zachęcające pracodawców do tworzenia nowych miejsc pracy.